

Prima instanță: Judecătoria Ungheni (jud. V. Lupu)

Instanța de recurs: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Gheorghieș, A. Toderaș, A. Albu)

Instanța de revizuire: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Gheorghieș, A. Toderaș, A. Albu)

DECIZIE

06 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând cererea de recurs depusă de Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarencu”, în proces de reorganizare,

împotriva încheierii din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți, adoptată la cererea de revizuire depusă de Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarencu” împotriva deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oleinicova Ioana împotriva Svetlanei Nohai privind restituirea împrumutului,

c o n s t a t ă :

La 19 septembrie 2013, Oleinicova Ioana a depus cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Nohai solicitând încasarea de la pârât a sumei în mărime de 26000 euro cu titlu de datorie, a dobânzii de întârziere în mărime de 11879 euro și repararea prejudiciului moral în sumă de 100000 lei.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, conform contractului de împrumut nr. 5266 din 06 august 2010, autentificat de notarul public Moraru Natalia, Svetlana Nohai a primit de la Ioana Oleinicova un împrumut în sumă de 26000 euro, pe perioada 06 august 2010 – 06 septembrie 2010. Împrumutatul s-a obligat să restituie integral suma împrumutată până la 06 septembrie 2010 inclusiv. Contrar obligațiilor asumate, pârâtul până în prezent nu a întreprins nici o măsură de a restitui suma împrumutată și dobânda de întârziere. Măsurile întreprinse cu scopul de a soluționa litigiu pe cale extra judiciară s-au dovedit a fi ineficiente.

A precizat reclamanta că, actualmente pârâta nu are un domiciliu permanent, iar la apelurile telefonice devine agresivă și imprevizibilă.

A mai declarat că, din cauza nerecuperării împrumutului, reclamanta se află într-o situație de stres permanent, care i-a adus grave prejudicii sănătății.

În cadrul judecării cauzei, Oleinicova Ioana și-a majorat cuantumul pretențiilor din acțiune în partea de ține de dobânda de întârziere, solicitând încasarea de la Nohai Svetlana în beneficiul Ioanei Oleinicova a sumei de 13014 euro. (Vol. I, f.d. 28)

Prin hotărârea din 13 februarie 2014 a Judecătoriei Ungheni s-a admis parțial acțiunea înaintată de Oleinicova Ioana; s-a încasat de la Nohai Svetlana în beneficiul Ioanei Oleinicova datoria în sumă de 26000 euro și dobânda de întârziere în mărime de 13014 euro, iar în total suma de 39014 euro sau echivalentul bănesc în lei la ziua executării conform ratei de schimb a Băncii Naționale a Moldovei; s-a încasat de la Nohai Svetlana în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 21396,21 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin încheierea din 24 mai 2016 a Judecătoriei Ungheni s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Nohai Svetlana împotriva hotărârii din 13 februarie 2014 a Judecătoriei Ungheni.

Prin decizia din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a respins recursul declarat de Nohai Svetlana și s-a menținut încheierea din 24 mai 2016 a Judecătoriei Ungheni.

Prin încheierea din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarenco” împotriva deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți

La 29 mai 2017, Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarenco”, în proces de reorganizare, au declarat recurs împotriva încheierii din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți solicitând casarea încheierii contestate, a deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți, a încheierii din 24 mai 2016 a Judecătoriei Ungheni și a dispozitivului hotărârii din 13 februarie 2014 a Judecătoriei Ungheni, cu emiterea unei încheieri interlocutorii prin care să aducă la cunoștința procurorului faptele de încălcare a legalității și drepturilor omului.

La 16 august 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (Vol. II, f.d. 115), Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarenco”, în proces de reorganizare, au depus cerere de revizuire solicitând casarea integrală a încheierii din 28 martie 2017 și a deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți; casarea integrală a încheierii din 24 mai 2016 și a dispozitivului hotărârii din 13 februarie 2014 a Judecătoriei Ungheni, cu restituirea cauzei spre rejudecare.

În motivarea cererii Nohai Svetlana a adus critici atât actelor judecătorești adoptate la judecarea cauzei în fond, cât și împotriva încheierii din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți.

Referitor la încheierea din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți, Nohai Svetlana a indicat că aceasta este, în esență, contrară Constituției RM, Convenției, Codului civil, Codului de procedură civilă, pentru că violarea constatată este cauzată de erori sau deficiențe procedurale de o asemenea gravitate încât apare un dubiu în privința rezultatului procedurilor naționale contestate, care continuă să se producă. Astfel, se face dovada incontestabilă că Curtea de Apel Bălți ca instanță de recurs și de revizuire prin adoptarea actelor de procedură contestate nu a îndeplinit obligația de a verifica respectarea normelor procesuale și materiale, nu a stabilit diriguiitor rolul primei instanțe la înfăptuirea justiției în cauza dată, care s-a înfăptuit cu

încălcarea flagrantă a prevederilor art. 9 CPC, astfel efectuând ilegal și actele de procedură prin aplicarea ilegală, defectuoasă a legilor procedurale civile în vigoare la data judecării cauzei. Mai mult, actele de dispoziție contestate au fost emise cu încălcarea principiului legalității, care este unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept ce determină conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare și stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice.

Menționează că, atât Curtea de Apel Bălți, cât și instanța de fond, nu au făcut dovada expedierii în adresa lor a actelor de procedură întocmite conform legislației în vigoare, ci doar au fost îndeplinite cu scopul de a ascunde alte încălcări flagrante ale instanțelor de judecată, făcând dovada unei simulări evidente, în mod expres obținute cu încălcarea prevederilor legii și a inducerii în eroare a participanților la proces. De altfel, unicele acte de procedură expediate în adresa Svetlanei Nohai, asociata și administratoarea SRL „Litionit” și a SRL „Lis-Botnarenco” au fost citațiile din 23 septembrie 2013 și din 02 noiembrie 2013, care în mod evident nu corespund criteriilor de accesibilitate, previzibilitate și claritate al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea intenționată a normelor procedurale. Deci, din materialele dosarului, în mod expres, se face dovada lipsei expedierii în adresa revizuenților a actelor de procedură necesare, care urmează a fi efectuate în termenul prevăzut de lege sau în termenul de procedură (intentarea procesului civil, pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare, expedierea actelor în adresa participanților la proces, etc).

Relatează că, din materialele cauzei rezultă că procesul de judecată a fost condus în mod ineficient, iresponsabil cu o aplicare ineficientă a legii, iar actele judecătorești adoptate în prezenta cauză sunt ilegale, deoarece revizuenții au fost în mod evident împiedicați la examinarea cauzei și nu au fost înștiințați pentru a prezenta probe și de a da explicații referitoare la argumentele prezentate de pârât.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinând cererea înaintată de către Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarenco”, în proces de reorganizare reține următoarele.

În conformitate cu art. 446 din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Din sensul acestei norme de drept rezultă că, obiect al cererii de revizuire pot fi doar actele judecătorești irevocabile și nu actele de dispoziție care nu se supun nici unei căi de atac, precum este și încheierea de restituire a recursului.

Din considerentele menționate, chiar dacă cererea depusă de către Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarenco”, în proces de reorganizare, a fost denumită – „cerere de revizuire”, Colegiul o va examina ca fiind un recurs împotriva încheierii din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți, deoarece în cerere se aduc critici încheierii menționate și fiind verificată legalitatea actului adoptat se va asigura accesul efectiv la justiție printr-o cale de atac ordinară.

Verificând actul de dispoziție contestat, în raport cu criticile formulate și în limitele temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis,

cu restituirea cauzei în Curtea de Apel Bălți spre rejudecarea cererii de revizuire, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 424 alin.(2) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din materialele cauzei rezultă că prin încheierea din 24 mai 2016 a Judecătoriei Ungheni s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Nohai Svetlana împotriva hotărârii din 13 februarie 2014 a Judecătoriei Ungheni (Vol.I, f.d.118-119).

Prin decizia din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți s-a respins recursul declarat de Nohai Svetlana și s-a menținut încheierea din 24 mai 2016 a Judecătoriei Ungheni (Vol.I, f.d.147-151).

Colegiul reiterează prevederile art. 446 Cod de procedură civilă, conform cărora pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

În conformitate cu prevederile art. 449 Cod de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care: a) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu pricina care se judecă; b) au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii; c) instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces; e) s-a anulat ori s-a modificat hotărârea, sentința sau decizia instanței judecătorești care au servit drept temei pentru emiterea hotărârii sau deciziei a căror revizuire se cere; e¹) a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărârea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului; g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului sau Guvernul Republicii Moldova a inițiat o procedură de reglementare pe cale amiabilă într-o cauză pendinte împotriva Republicii Moldova; h) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

La 21 noiembrie 2016, Svetlana Nohai, SRL „Litonit”, SRL „Lis-Botnarenco” au depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de

Apel Bălți, solicitând casarea acesteia, emiterea unei încheieri interlocutorii prin care să se aducă la cunoștință procurorului faptele de încălcare a legislației și drepturile omului (Vol.I, f.d.154-157).

Colegiul precizează că revizuenții au invocat ca temei de revizuire prevederile art. 449 lit.b) și lit.c) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarenco” împotriva deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți.

Colegiul precizează că revizuenții au invocat ca temei de revizuire prevederile art. 449 lit. b) și lit.c) Cod de procedură civilă, adică au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii și instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Din textul încheierii contestate se distinge că instanța de revizuire nu a citat decât normele ce reglementează procedura de revizuire în procesul civil și a verificat actul de dispoziție supus revizuirii doar prin prisma argumentului precum că a fost emisă o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces, adică art. 449 lit.c) Cod de procedură civilă, însă, în final, instanța respinge cererea de revizuire ca inadmisibilă rezultând din ambele temeiuri de drept invocate.

De altfel, la examinarea cererii de revizuire prin prisma art. 449 lit.c) Cod de procedură civilă, instanța de revizuire nu a generalizat decât acest temei făcând referire la actele procedurale efectuate, înștiințările adresate Svetlanei Nohai, precum și faptul că ultima cunoscând despre examinarea cauzei, înaintând cerere de amânare, nu s-ar fi interesat despre desfășurarea procesului și soluția adoptată de instanța de judecată. Or, o apreciere în raport cu circumstanțele de fapt și normele de drept invocate de revizuenți, la fel și referitor la respectarea normelor de drept ce țin de pregătirea cauzei pentru dezbaterile judiciare de către prima instanță, în actul de dispoziție contestat nu se identifică.

La acest capitol, Colegiul reține că instanța de revizuire a omis aspectul invocat de revizuenți referitor la devenirea cunoscută unor circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei, or, din textul încheierii contestate nu se disting anumite ipoteze pe marginea temeiului dat, indicând doar că nu au fost invocate anumite circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei.

Colegiul remarcă că argumentele revizuenților invocate în acest sens, nu au fost supuse aprecierii de către instanță în raport cu normele de drept aplicabile speței.

Aici Colegiul relevă că instanța de revizuire urma cel puțin a justifica inadmisibilitatea argumentelor invocate în cererea de revizuire prin prisma temeiurilor de drept invocate în această cerere.

De altfel, prin cererea de revizuire declarată, revizuenții au invocat încălcarea principiilor procesului civil de desfășurarea a acestuia, încălcarea normelor de drept la examinarea cauzei, însăși intentarea procesului civil și pregătirea cauzei pentru dezbaterile judiciare, care, în opinia revizuenților, s-a efectuat cu încălcarea normelor de drept procedural.

Colegiul notează că din motivarea încheierii contestate, se atestă că, în esență, a fost preluată motivarea din decizia din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost examinat recursul declarat împotriva încheierii din 24 mai 2016 a Judecătorei Ungheni.

În atare circumstanțe, Colegiul reiterează că se impune concluzia precum că instanța de revizuire nici nu a examinat cererea de revizuire depusă împotriva deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți prin prisma argumentelor invocate de revizuenți în raport cu circumstanțele cauzei și normele de drept aplicabile speței.

De altfel, instanța de revizuire avea obligația de a argumenta de ce nu pot fi reținute supozițiile invocate de revizuenți în acest sens, ceea ce la caz lipsește, or, cererea de revizuire, în esență, este axată pe ipoteza precum că Svetlana Nohai a cunoscut despre desfășurarea procesului. Iar instanța de revizuire în loc să se expună sub aspectul temeiniciei deciziei supuse revizuire prin prisma argumentelor revizuenților și normelor de drept pertinente, în condițiile că pe lângă Svetlana Nohai au declarat revizuire și SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarenco”, indiferent de statutul Svetlanei Nohai în întreprinderile date, a generalizat constatările sale, preluând, în esență, motivarea din decizia supusă revizuirii.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că instanța la rejudecarea cauzei în ordine de revizuire urmează a lua în considerare aspectele menționate *supra* și să stabilească dacă circumstanțele invocate de revizuenți/recurenți pot servi ca temei de revizuire prin prisma temeiurilor de drept și circumstanțelor de fapt invocate de revizuenți, anume a deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți.

În această ordine de idei, raționamentele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui pentru recurenți decât o îngrădire a posibilității de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de revizuire prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate de către recurenți sunt întemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți, cu restituirea cauzei spre rejudecare a cererii de revizuire în Curtea de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Nohai Svetlana, SRL „Litionit”, SRL „Lis-Botnarenco”, în proces de reorganizare.

Se casează încheierea din 28 martie 2017 a Curții de Apel Bălți, adoptată la cererea de revizuire depusă de Nohai Svetlana, SC „Litionit” SRL, SRL „Lis-Botnarenco” împotriva deciziei din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Bălți, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Oleinicova Ioana împotriva Svetlanei Nohai privind restituirea împrumutului, cu restituirea cauzei spre rejudecarea cererii de revizuire în Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală